DEPOT LEGAL

DIRECTEUR GERANT:

Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ BẢY SỐ 610 — MỖI SỐ NĂM XU — 癸酉年 六月初七日 — NGÀY THỨ BẢY 29 JUILLET 1933

GIÁ BÁN

ĐÔNG PHÁP	NGOẠI QUỐC
Một năm 6.00	1.50
Sáu tháng 2.50	1.00
Ba tháng 1.50	0.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Thơ và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

敲 La Voix du Peuple 民

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BẢO-QUÁN
65 [illegible], đường Đông-ba, Huế
Giây-thép nói: số 62
Giây-thép: TIENGDAN HUE

Kẻ trượng-phu không khi nào làm việc ám muội.

CHỮ KÝ QUAN-HỆ THẾ NÀO?

Chữ ký tên nó quen thường làm sao! quen thường cho đến mấy cậu bé 9, 10 tuổi, vừa viết tập tóc mấy chữ cái quốc ngữ cũng viết chữ ký tên trước.

Chữ ký tên không có ý nghĩa gì khác hơn là phàm thơ từ hay là khế khoán điều ước gì gì mà người nào đã thò tay ký vào, tức là đã ưng thuận những chuyện đã chép trong tờ ấy mà để cái dấu riêng của mình vào, cho khỏi lộn với kẻ khác mà cũng không ai gian mạo được.

Ký tên chỉ đôi ba chữ, không cần học nhiều, đời xưa Hạng-vũ không muốn học nghề văn sĩ mà nói rằng: «Học chỉ đủ ký tên là được», mà ở xứ ta mấy ông lảo cho con đi học cũng thường có câu nói: «Cho nó học ký được chữ tên là thôi».

Thế là cái chữ ký tên kia xưa nay ai cũng xem thường xem khinh, không cho là việc khó. Vì cầm cây bút quệt qua vài nét ngang dọc gì đó thì xong, chớ có tốn của nhọc công gì mà phải ngần ngại.

Nhưng ai đã xét đến thực tế trong cái đời sống, trong cuộc giao tế của loài người, thì lại thấy chữ ký tên quan hệ to tát vô cùng.

Trong sự giao dịch thương mãi, kẻ mua người bán, hay là điều giao ước nhau tự mình ưng thuận mà thò tay ký vào, giấy trắng mực đen, bút sa gà chết, đều đó không nói làm gì. Có lắm cái ký tên nó đáng buồn làm sao!

1) Ký mù — Người ta viết sẵn giống gì trên giấy, mình vẫn không biết đầu đuôi ra thế nào mà nhắm mắt ký đại:

2) Ký ép — Cái chuyện mình thiệt không bằng lòng chút nào mà bị quyền lực bó buộc đè ép, cúi đầu ký nhảo;

3) Ký hùa — Một vấn đề gì, dẫu thấy là tệ hại không tốt, song thấy nhiều người ký trước, mình cũng a dua mà ký theo;

4) Ký lén — Chuyện vẫn bất chánh, có hại cho công chúng, mà được mối lợi riêng hoặc vì cái gì cám dỗ, thò tay ký lén để bợ mối lợi ấy mà dấu phất không ai được biết; cái họa ký lén tràn ra ngoài xã hội không biết bao nhiêu.

Cái lối ký tên bất chánh đáng kín nó làm cho hư nhà hại nước, thuở nay thường thấy: Cậu công tử kia, vì mê cờ bạc trăng gió, gặp khi thua to hoặc bị bọn mai mối phỉnh gạt, có khi ký giấy bạc trăm bạc ngàn, cầm ruộng cầm vườn, mà ký thiệt mình tiêu không dẫy năm bảy chục; ông giàu nhà quê, có việc đến cửa quan, hoặc vì dỗ dành, hoặc vì dọa nạt, bảo gì ký nấy, đến khi bị lụy, biết dại thì sự đã muộn rồi. Đó là việc cá nhân. Đến như việc quốc gia quan hệ to tát mà cũng lắm chuyện ký mù, như triều Mãn-Thanh hôm qua ký nhường đất cho nước nầy, ngày nay ký nhường quyền cho nước kia, cho đến mất đất mất quyền mà cái khế bán đất bán nhà cứ lần lược ký hồi cho đến ngày không ngóc đầu giậy được. Người ta nói nước Tàu sở trường ký giấy mãi nó, không phải là lời quá đáng vậy.

Sự ký tên quan hệ như thế, vậy mà người mình lắm kẻ không lấy làm đều, thật là cái đều nguy, mà nguy nhứt là chữ ký của người có chức quyền thay mặt cho công chúng.

X....

VUA CAO-MÊN XIN HẠ THUẾ CHO DÂN 16 PHẦN TRĂM

TỪ TỘI LẠI ĐƯỢC ÂN XÁ

Vừa rồi quan Toàn quyền có ký nhận một chỉ dụ của vua Cao-Mên tha bớt thuế thân cho dân 16%.

Quan hình bộ Thượng-thư lại dâng cho vua ký một chỉ dụ ân-xá cho các hạng bị tội đại hình và tiểu hình.

Tin thêm về vụ học-sinh Pháp phản-đối 8 cái án tử-hình ở Saigon

Sau khi tòa Đại hình Saigon xử 121 đảng viên tuyên án xử tử 8 người thì có một tốp học sinh bên Tây làm biểu tình để kêu nài.

. . . . . .

Việc quan Thượng thơ bộ Lại Ngô-đình-Diệm từ-chức

Quan Thượng bộ Lại Ngô-đình-Diệm mới nhận chức chưa đầy 3 tháng mà nay bỗng từ chức. Công chúng nghe tin ấy đều lấy làm ngạc nhiên.

. . . . . .

Có tin quan Tổng đốc Thanh hóa Tôn thất Quảng sẽ về bộ Công và quan Thượng Công Thái-văn-Toản sang Bộ Lại. P. V.

TẠI ẤN-ĐỘ

Quốc dân hội nghị với chính-phủ

Poma, 17 Juillet — Kỳ Hội đồng quốc dân Hội nghị Ấn độ đã hoãn lại, chưa quyết định về việc vận động bất tuân pháp luật.

Poma, 16 Juillet. — Ông Gandhi tuyên bố rằng cần phải triệt để cải cách Hội nghị. Thường như ông muốn cử ông Amey, hiện Hội trưởng Hội nghị làm Liên-Ấn độc tài, và đặc một số độc tài ở các tỉnh.

Cuộc vận động bất tuân pháp luật sẽ bắt đầu từ 1er Aout.

Cái họa MẬT-THÁM GIẢ!

Ở Phan-Thiết, mới đây có vụ mật thám giả, thủ phạm là Phạm-Lợi cùng ba tên tùy tùng là Vương-Pảo, Trần-chí-Thức và Nguyễn-Thay, đều là ba cậu thanh niên ở Mũi-né.

Vụ mật thám giả nầy do Vương-Long là tổng đoàn tổng Thăng-an đem đăng, bày tỏ dân tình lợi bịnh vùng Mũi-né cho bọn kia rõ, và dẫn về chứa tại nhà Trần-Lợi ở làng Thiện-khánh để thi kế bóc lột: bắt bớ, xét nhà, tra khảo, lấy đồ vật. Chúng bắt đầu hành động từ ngày 13 Juin, làm cho lương dân mấy làng đó lo sợ phập phồng.

Ngày 29 Juin, chúng lại mưu thêm với lệ mục phủ Hàm-Thuận là Trương-công-Trực, đem theo mấy tên tính lệ, ra xét nhà Ngô-Kinh, Trương-văn-Bật và Đỗ-Hạt ở Thiện Khánh và sứ: làng ấy bắt giải nạp 4 người để mãn án. Lúc bắt có dựa ra một cái giấy, nói rằng của sở mật thám sức, trong giấy ấy thấy có dấu đóng hẳn hòi; lại lúc xét nhà xong, có làm án khám, ký tên minh bạch.

Trong giấy ấy nói Ngô-Kinh Đỗ-Hạt là người ca chả của Ngô-Kinh, Trương-văn-Bật là tình nghi đánh lộn với ông quản đạo Phan-Rang, còn bốn người mãn án, thời nói tòa tỉnh nghi lại. Trong 4 người nầy, 3 người đi vắng, nên chỉ bắt có 1, là Nguyễn-Phú.

Lệ mục Trương-công-Trực sức cho làng ấy giải Ngô-Kinh, Đỗ-Hạt, Trương-văn-Bật và Nguyễn-Phú vào nạp và sức niêm của Ngô-Kinh 18 quyển sách, một tập giấy nhật ký, và bài chỉ, giấy sinh lý, dải nạp luôn.

Có lệ mục dẫn trình thì làng cứ vâng lời giải đi. Vừa giải đi, thì đâu đã thấy có lính quan Công sứ với quan Tuần Bình-thuận sai quan Lãnh binh cùng quan Phủ Hàm-thuận ra bắt lũ gian đồ ấy về giam tra. Khi ấy người ta mới tỏ là mật thám giả!

Còn Ngô-Kinh, Đỗ-Hạt, Trương-văn-Bật và Nguyễn-Phú thời lệ mục dẫn vào trình quan Phủ Hàm-thuận, quan xét sách vở cũng không có vật gì tình nghi, bảo niêm lại, bắt khai bẩm tính. Quan Tuần giao việc nầy cho quan Án sát cứu.

Quan Án trước đã có xét sách của Ngô-Kinh một lần, lúc mới giải vào rồi, cũng biết không có gì, nhưng có nói Ngô-Kinh nghi có bà con với cụ Ngô-đức-Kế (Ngô Kinh ở Nghệ mà cụ Ngô đức Kế ở Hà tịnh, người khác tỉnh kia mà!). Tổng lao giam cứu cả bốn người hết một tuần lễ, mới sức cho làng Thiện khánh vào nhận về đợi xét tánh hạnh.

Còn mấy tên hung đồ và Vương long thời hiện nay còn giam tra xét tại tỉnh Bình thuận, có bắt được bằng mật thám giả và biết được cái dấu đóng trong giấy bắt Ngô Kinh là dấu của hội thể dục Phan thiết. Đó cũng là chuyện lạ.

Nay việc đã ra trước cửa pháp luật, chứng cớ tỏ rằng, chờ xem kiết quả ra sao.

Tụi mật thám giả bạo gan làm càn, hại dân như thế, chánh phủ thế nào cũng nghiêm trị để làm gương cho kẻ khác, không thì dân quê chịu sao nổi?

Phi-Hồng

CHUYỆN ĐỜI

LẠI THÊM MỘT CHỮ HÚY NỮA SAO?

(Chuông - Mai phải làm thầy kiện)

Chuông mai mới vừa khoe trong số báo trước rằng được cái độc quyền nói «Chuyện đời». Cái độc quyền Chuông mai mà tính mà chiếm được đây không phải có món lợi gì như độc quyền rượu, độc quyền nước mắm chó phải, vậy mà anh Bi-nhân cũng sinh thèm, xia ngang vào chia phần để nói chuyện cô Lê-gít, Chuông mai tưởng dân được nghỉ khoẻ. Ấy ra cái duyên dáng đình mới Tiếng-Dân chưa sao rồi ra được, nên lại có chuyện xảy ra buộc cho Chuông mai phải làm thầy kiện để biện hộ, mới là nhọc cho chớ!

Biện hộ cái gì? Biện hộ một chữ phạm húy. Phạm húy thế nào?

Thì cái tính cờ không hẹn mà nó vừa gặp nhau khéo làm sao! Tiếng dân số vừa rồi có bài nói cái hại «kiêng tên chữ húy», lên khuôn in gần xong thì tiếp được tờ báo Thực nghiệp số 93 ra ngày 18 juillet về mục «Nói giữa trời», bác Phó chỉ có bàn cái lệnh cấm một chữ mới, mà cái chữ đó chính Tiếng dân đã phạm, là chữ «ngụy».

Lai lịch chữ «ngụy» đó thế nào?

Nguyên gần mấy độ nay, Tiếng-dân thật chuyện Trung-Nhật xung đột, cái gì nói đến nước Mãn-châu là cái nước trò mùa rối do người Nhật tạo thành kia, thường theo cái tiếng người Tàu quen gọi mà gọi là nước Ngụy-Mãn. Bác Phó chỉ cho gọi thế là lầm, nên chỉ giám cho Tiếng-dân, viện cái lẽ «Được Vua thua giặc» trên lịch sử để chứng chữ «Ngụy» là thế kia thì nọ mà nhiều [illegible] không nên nói chữ «Ngụy» nữa...

Chuông-mai thấy Tiếng-dân lâu nay được ai chỉ cho lầm mà Tiếng dân nhận là lầm thiệt thì tức khắc chữa ngay, lại cảm ơn người chỉ giám nữa, không chút gì dự dự hết. Song cái «cớ» chữ «Ngụy» nầy thì Tiếng-dân chỉ nhận một lẽ là cái lẽ chung «Được vua thua giặc» mà bác Phó chỉ đã «nói giữa trời» đó. Đến như chữ «Ngụy» mà gia cho nước Mãn-châu trò rối kia là thuộc về cái «cớ» đặc biệt, Tiếng-dân không chịu nhận là lầm, vì thế nên buộc Chuông mai phải biện hộ.

Theo cái công lệ «Được vua thua giặc» trên lịch sử thì chữ «Ngụy» chẳng có ý nghĩa gì khác là lúc hai bên nghịch nhau thì gọi ngụy lẫn nhau, rồi enfin ai thua thì bên kia được gia cái tiếng ngụy. Đại loại như:

a) Tào ngụy với Tục-hán.

b) Mãn-thanh với Thái-bình Thiên quốc

. . . . . .

Còn trường hợp Mãn-châu nầy thì khác hẳn: Thực tình mà nói thì cái nước Mãn kia, người Tàu gọi là nước ngụy, người Nhật và bọn Hán-gian ninh Nhật (Trịnh-hiếu-Tư, Ký Hiệp và Phổ-nghĩ nữa) gọi là nước độc lập, cộng hòa, lập hiến và trường xuân gì gì, cái tên tốt đẹp đó, vốn do cái ý thương ghét riêng của họ; ngụy hay không ngụy, người Nam ta không đáng nói làm gì. Song ở cái đời thế gì vì giao thông nầy, công lệ không có quốc giới, mà cũng không việc gì xảy ra ở nước ngoài mà cho là không quan hệ đến nước mình.

. . . . . .

Huống chi việc bên nước cạnh mình, trên các tờ báo ta không ngày nào không nói đến, như cái nước Mãn-châu kia thì cái lẽ phải trái chung, đã là nhà ngôn luận, không lẽ gì bỏ mất cái quyền phán đoán. Tiếng-dân sở dĩ tán đồng với cái tiếng người Tàu đã gọi mà gọi nước Mãn là Ngụy, chính là có ngay cái ý «bũa rìa» ở trong, chớ chẳng phải là lầm, mà đã gọi là ngụy là vì mấy lẽ chứng thực dưới nầy:

1) Phải như dân tộc Mãn-châu bất phục chánh phủ Tàu nổi lên phản kháng, tôn Phổ-nghĩ làm Hoàng-đế, thoát ly cái ách Nam-kinh ra, thì ai gọi là ngụy được? cái nầy toàn do tay người Nhật đang vỗ lưng gây ra mà bắt bọn Mãn làm cái màn che ngoài. Bề trong là Nhật, mà tấm bảng treo bề ngoài là Mãn-châu, ấy là đều ngụy.

2) Triều-tiên, Ấn-độ, không ai gọi chánh phủ, vì chẳng là Tổng-đốc Triều-tiên, Tổng đốc Ấn độ là chánh phủ của [illegible] thuộc địa ấy. Mãn-châu cũng trường hiệp như thế, mà nếu cái tên là độc lập, lập hiến, mượn cái tiếng «dân tộc tự chủ» ấy là đều ngụy.

3) Cái tên ngụy kia, không chỉ là ý ghét riêng người Tàu, chính toàn cả thế giới theo luật quốc tế, cũng không ai cũng nhận chánh phủ «trò rối» kia là cái nước, thì nước ấy không phải ngụy là gì?

Bởi mấy lẽ đó nên Tiếng-dân nhận chữ «Ngụy» kia gia cho nước Mãn-châu là đúng với cái nghĩa chánh danh của Khổng-tử, thành một cái trường hợp đặt biệt, chẳng có chất gì là lầm cả.

. . . . . .

Thật xin bác Phó chỉ miễn cái lượt cấm ấy đi. Nước Mãn-châu nó ở trong cái trường hợp ngụy thì ta cứ gọi là ngụy cái đã.

Thường Mai

LUẬN BÀN

CHUNG QUANH VẤN-ĐỀ

BẦU CỬ DÂN BIỂU

(Câu chuyện ủy-viên)

Gần đây vấn đề bầu cử dân biểu các báo đã bàn đến nhiều. Vì sau cuộc cải cách, lại vừa gần kỳ bầu cử toàn thể (tháng chín tây tới đây), nên dư luận có để ý đến.

Ai cũng nhận rằng muốn cho chánh thể đại nghị có thực hiện trên con đường Pháp-Nam hợp tác, thì Dân viện cần phải có những người công tâm và thông hiểu việc chánh trị. Muốn cho dân biểu được người xứng đáng thì người dân có cái phiếu bầu cử cần có cái nhãn đoán mà biết chọn người, nghĩa là cử cho phải người, không đem cái phiếu của mình mà đổi lấy đồng bạc, tiệc rượu, hoặc vì cớ gì mà theo mù cử bậy.

Người có quyền bầu cử ấy là ai? trừ những hạng có tư cách theo cách đã định, thì ủy viên ở hương thôn chiếm một phần rất đông vậy.

Lâu nay mấy khóa bầu cử thường có cái tệ thiên tư mua bán và dựa quyền cậy thế nầy nọ, dư luận cũng đã tưng chỉ trích. Dẫy có một đều rất lôi thôi trong bọn ủy viên hương thôn lâu nay chưa ai nói, mà có nói cũng chỉ nói trống một câu là «nên cử người tốt thế thôi, chớ không biết đến cái tình cảnh bọn ủy viên nhà quê đối với kỳ bầu cử ra thế nào.

Ủy viên thì cần phải người trong làng chọn người có học có biết việc, đều ấy đã đành, gần đây đã có người bàn đến. Đến trong nhịp đi cử mà có vẻ buồn cười, chính kỳ giả đã thấy ở nhiều làng, tưởng nên nói rõ cho công chúng liệu trước.

1/ *Ủy viên không buồn đi.* — Dân mình xưa nay không có cái học chánh trị phổ thông, phần đông chưa rõ sự quan hệ trong cuộc bầu cử dân biểu là thế nào. Quan niệm rất là lạt lẻo. Nên dẫu làng cử làm ủy viên có phiếu đi cử mà đến kỳ đi cử lại không đi, hoặc có bồi gởi phiếu cho kẻ khác, cho việc đầu phiếu là việc quan hệ phải đi, chớ không phải là việc bổn phận mình.

2/ *Không có tiền chi vô khoản đi bầu cử.* — Thường thường việc làng, không nói làng không công bổn, chính làng có tiền có ruộng, chi về việc tế tự, việc khai báo đinh điền gì cũng có, mà khoản đi bầu cử nầy, vì chuyện mới nên nhiều làng không có tiền (chừng 4$, 5$ chớ không nhiều), ai làm ủy viên đến kỳ cử có vui thì bỏ tiền lưng đi chơi, chỉ ngồng đưa cái phiếu cho rồi mà về, sợ ở lâu bị tốn kém. Chính năm trên ở phủ nọ, có ông quan đã dọa bọn ủy viên rằng: «Các anh không bỏ phiếu cho người ấy thì việc cử lại lôi thôi, đôi ba ngày chưa về được, hoặc phải đi bầu lần khác, tốn kém nầy nọ...». Thế là họ hoảng mà bỏ nhào cái phiếu cho rồi dặng về.

3/ *Chuyện mua bán.* — Đã đi bầu cử là việc bất đắc dĩ, trong tài lại không có tiền ăn cơm bằng ngày, thì ai có tiền cũ bán cho nầy, không những đi xe ăn tiệc ngồn ngồn mà có tiền mua đồ cho vợ con nữa, giống gì mà họ chẳng bán?

4/ *Không biết người.* — Làm người ủy viên, cầm cái phiếu trong tay, mà đối với những người ứng cử treo tên trên bảng kia, có người đã không biết mặt, cũng không biết tên, bình sanh cũng không lưu tâm xem xét, thì đối với bác Xoài cũng như đối với cô Mít, bằng vào cái gì mà biết được người nào là hơn? Thôi nhắm mắt cử cán đi cho rồi chuyện.

Trên là kể qua những đều đã từng thấy trong mấy lần bầu cử trước, mà có lẽ ngày nay cũng còn nguyên.

Vậy muốn có người dân biểu xứng đáng thì về hạng ủy viên kia cần phải mở mang đường học phổ thông chánh trị cho họ, mà hết kỳ làng nào phải có số liền chi cho ủy viên trong nhịp đi đầu phiếu (ủy viên nào tự sắm lấy càng tốt). Còn ai đã cầm cái giấy có quyền bầu cử là cái quyền quí báu của một người công dân thì bổn phận phải lưu tâm xem xét nhân vật trong hạt mình, người nào đáng tư cách, người nào không, chớ không nên đến kỳ bầu cử, nước đã đến chân, mới loán quáng mà theo mà vậy.

Một người ủy viên

AI CÓ ĐÈN MĂNG-SÔNG?

Dầu dừa thè cho rượu mạnh

SAIGON. — Ai cũng biết, muốn thắp đèn măng-sông thì phải có cái mồi nhúng vào rượu mạnh (alcool à brûler), mà rượu mạnh lại không phải là một thứ rẻ tiền.

Mới đây, ông Bình-Sơn ở Chợ-lách đã thử lấy cái mồi đốt đèn măng-sông, nhúng vào dầu dừa của ta rồi đốt thử. Đốt hai mồi thì măng sông nóng, đèn sáng như là đốt bằng rượu mạnh. Nhiều người làm theo đều thấy hiệu nghiệm.

Nghe nói một xu dầu dừa có thể dùng được tới hai tuần lễ.

Trong thời buổi ai nấy đều nên tiết kiệm, độc giả ngài nào có đèn măng sông, cũng nên dùng dầu dừa để đốt thử xem. (Ngọ-Báo)

TRẢ LỜI

Cùng ông L. q. R. làng Ngoại-lang Thái-bình (Bắc-kỳ)

Bản báo có tiếp được bài lai cảo của ông nói cái tệ tục «hôn nhân tang tế» trong hương thôn và cách cải lương..v. v. Bài ấy dài quá, không thể đăng được, nói lại ông rõ. T. D.

ANNAM LỊCH SỰ HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

BÀ CAO-XUÂN-XANG VÀO SAIGON CỔ-ĐỘNG NỘI-HÓA

Bà Cao-xuân-Xang, tuy chưa chắc là đại biểu cho « cô gái đeo kiềng » như báo Công-luận số ra ngày 14-17 Juillet đã nói, song chị em đất Huế nầy, nếu không biết mặt, thì có lẽ cũng đã nghe tiếng bà như chúng tôi, nên không cần phải giới thiệu dài giòng.

Theo báo C. L. (cũng trong số nói trên), bà đã vào tới Saigon, có đến thăm và cho nhà báo ấy biết rằng bà vào trong ấy chuyến nầy để sắp đặt coi ngó công việc nhà cho anh bà, luôn tiện bà cổ động nội hóa để chấn hưng tiểu nghệ và tiểu thương nước ta.

Vẫn biết rằng cổ động nội hóa chỉ là mục đích phụ thuộc của bà trong lúc lưu lại ở Nam-kỳ, song lấy một người trong đám chị em chúng ta mà có lòng lo việc nước như thế, tưởng dễ cái đầu đề như trên, cũng không ai khắc trách làm chi.

Chúng tôi rất phục cái tâm chí của bà. Song càng phục cái tâm chí của bà bao nhiêu, chúng tôi lại càng tiếc cái công của bà bấy nhiêu, bởi vì chúng tôi dám quả quyết rằng cứ theo cách làm việc của bà đó, thì không bao giờ bà đi đến cái mục đích đã nhắm kia. Vì sao ? Chúng tôi xin bày giải sau nầy :

Sáu bảy mươi năm về trước, nghĩa là vào hồi còn có chủ quyền, kinh tế nước ta có vẻ liệt nhược. Gọi rằng công nghiệp chỉ những nghề thủ công. Còn thương nghiệp thì chỉ trong vòng làng nầy qua xã kia, rộng lắm thì huyện kia sang phủ nọ (cũng có mua đồ tạp hóa Tàu về tiêu thụ, song rất ít không đáng kể vào đâu). Tuy là liệt nhược, song lúc bấy giờ còn được tự trị, nên còn có chỗ đứng chưn mà trong dân gian có vẻ an lạc.

Từ sáu bảy mươi năm trở lại đây, kinh tế tư bản bên Âu sang đứng một bên kinh tế nước ta. Kinh tế tư bản rất mãnh liệt, còn kinh tế nước ta thì liệt nhược như trên đã nói, nên theo công lệ mạnh được yếu thua ở đời nầy, không làm sao chống lại với sức chi phối kia, mà mỗi ngày mỗi thêm trụy lạc. Cái vẻ an lạc trong dân gian trước kia theo đó mà tiêu trầm.

Chúng ta hãy lấy một nhà máy đồ sộ mà so sánh với cái trại của một người thợ thủ công. Nhà máy kia có đủ máy móc tinh xảo, vật dụng sẵn sàng, lại hàng trăm thợ thuyền trong ấy phải làm việc theo những phương pháp khoa học : cả ngày ngồi một chỗ, hai tay luôn chuyển, không một phút lãng phí, thì tất nhiên đồ vật sinh sản được nhiều và tốt mà công hết ít, thành hàng bán ra có thể lấy giá rẻ. Còn cái trại của người thợ thủ công nọ, một cha một con, hoặc một vợ một chồng, chỉ cậy hai tay, đồ vật đã thiếu thốn mà có khi lại phải gác công việc lại một bên để lo chạy gạo cấp thời nữa, như thế thì tất nhiên đồ vật sinh sản phải ít và xấu, mà công hết nhiều, thì hàng bán ra nếu lấy đồng giá với hàng của nhà tư bản kia thì tất chết đói. Mà đồng giá còn chưa phải là tránh nổi với người ta nữa kia !

Mới nói về phương pháp sinh sản của hai bên mà đã thấy bên hơn bên kém rõ ràng, chớ chưa nói đến việc một bên được tán trợ, được phụ cấp nầy nọ, còn một bên không ai thèm để ý đến.

Gia dĩ tư bản chủ nghĩa lại tạo ra ở xứ ta một cái đời mới mà các nghề thủ công kia không còn thích hợp nữa. Trước kia, ăn thì tương rau, khoai sắn ; mặc thì quần nâu, áo vải ; còn trang sức thì dầu dừa với thuốc rõ là đủ. Ngày nay ăn phải sữa bò, bánh tây, cà phê, cá hộp ; mặc thì sa tanh, nhung, đoạn cẩm châu ; nói đến đồ trang sức thì ôi thôi ! nào là phấn, nào là sáp, nào là nước hoa, sa vông đánh răng, dây - đầm. Những đồ ấy người mình đâu đã làm được ! Nếu không theo với đời, thì bị gia cho những tiếng «bẩn» chủ lậu» mà lọi ra ngoài hàng « phụ nữ tân tiến » ! (đây chỉ nói phụ nữ về hai giai cấp quí tộc và trung sản).

Làm thầy thuốc chữa bệnh, trước phải tìm cho ra bệnh căn, rồi từ chỗ bệnh căn mà chữa lần đến, thì may mới cứu người được. Bằng như thấy đau đâu cho thuốc đó, thì chẳng qua kéo dài thì giờ ra mà mượn tiền, chứ bệnh vẫn cứ hoàn bệnh.

Vậy kinh tế nước ta bị trụy lạc là tại mất tự trị. Bà Cao cùng những ai ai sẵn lòng chấn hưng thì xin nhắm vào đó trước ; nếu chỉ cổ động cho đồng bào dùng đồ nội hóa thì chỉ ngăn nước chảy dưới giòng ngọn, không ăn thua gì hết trọi.

Hoàng-thị-Lệ-Chi

HAI BỨC THƠ CỦA QUAN KHÂM - SỨ GỞI CHO ÔNG NGHỊ-TRƯỞNG DÂN VIỆN

Huế, le 11 Juillet 1933

Thưa ông Nghị trưởng,

Theo thư ông ngày 16-6 1933 số 456 về khoản ông Trần-đức Chánh Dân-biểu Khánh-hòa hỏi việc sưu thuế và số bách phân tỉnh ấy trong năm 1933, Bản-chức xin trả lời ông biết rằng : số bách phân thuế điền thổ định thu vào ngân sách tỉnh Khánh-hòa thực đúng 45 phân trăm.

Nhưng sự thực là số bách phân mới đặt đó cũng lấy phần tử của số tiền học phí thu nhập năm 1932 lên tới 36.826$05 mà số bách phân thu năm 1933 chỉ có 32.753$01, thì so với năm 1932 có kém hơn 4.073$04.

Vậy kể rõ thuế tỉnh ấy về năm 1933 có kém hơn năm trước và sự thu nhập không có đều gì khó khăn cả.

Sau hết quan Sứ Nhatrang cũng mong rằng số bách phân điền thổ năm 1934 sẽ định xuống là 35 phân trăm mà thôi.

Đó là về khoản bách phân phụ nạp của ngân sách tỉnh Khánh-hòa năm nay.

Ký tên

. . .

Huế, le 20 Juillet 1933

Kính ông Nghị trưởng

Trả lời thư số 516, ông đã thỉnh về việc bảo cử Dân-biểu viện, tôi xin thưa ông

(Xem qua trang 3 cột 3)

LỜI CẢM TẠ

Chúng tôi xin kính lời trân trọng cảm ơn các cụ, các ông, và các bà đã có lòng quá yêu gởi giấy chia buồn, đi phúng viếng, đi đưa đám chồng tôi và cha chúng là :

NGUYỄN - VĂN - CHƯƠNG

Thương - chánh - tòa nhứt hạng Phán-sự tạ thế ngày 30 - 6 - 33 và đã an táng tại Tourane khi 3 giờ chiều ngày 30 Juillet 1933.

Trong lúc bối rối, có đều gì sơ suất xin các ngài lượng thứ cho.

vị vong nhơn TRẦN-THỊ-EM
con trai NGUYỄN-VĂN-THỨ
con gái NGUYỄN-THỊ-TỰ
và đồng gia-quyến bái tạ.

Muốn phòng bệnh tật trong mùa nắng

Phải có luôn trong nhà một lọ

Dầu Linh-Bửu

của hiệu VĂN-HÒA

Dầu : 0$05 — 0$10 - 0$25
Nước : 0$15 một ve

Muốn tóc mướt và mịn dùng

Brillantine Văn-Hòa

Muốn trẻ con khỏi rôm, sẩy dùng

Phấn trẻ con

VĂN-HÒA

ĐÃ RA THÊM :

Crème Văn-Hòa
Dầu Sinh - phát

VIỆC TRONG NƯỚC

THANH - HÓA

Lời than của nông dân

Tôi Lê - trí - Hòa lý trưởng làng Ngọc - trà, tổng Thái - lại, huyện Quảng-xương, xin thay mặt cho 123 dân nhờ Quí báo đăng việc sau nầy :

Nguyên cựu bộ làng tôi có 159 mẫu điền, và 23 mẫu thổ, không có tia nông giang nào tới. Không biết tiền thứ lý trưởng Lê-văn-Nhã khai trước thế nào, mà phải chịu thuế nông giang biệt ngạch là 159 mẫu. Nhân dân rất lấy làm bất bình, lý trưởng phải từ chức.

Năm 1930, tôi ra làm lý trưởng ; năm nào dân cũng có đơn kêu xin nối con sông (canal-nord 37) từ làng Phú-thiện cho đến làng tôi, dài ước 2 km, để dẫn nước tới ruộng cho nhà nông được nhờ, nếu không thời xin giảm thuế biệt ngạch cho dân khỏi phải chịu oan, đơn ấy kêu tòa Khâm, Tỉnh, Tòa sứ Thanh-hóa và sở Nông-giang, xin xét lại.

Hồi tháng ba năm ngoái có quí quan Nông - giang Thanh - hóa và

(Xem qua trang 3 cột 4)

Cô-tinh bổ-thận

Chuyên trị :

Di-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh

Khi sơ phát hay hoa mắt, ù tai và mỏ, vai đau lưng, đêm ngủ mộng mỵ hay dật mình. Tiểu tiện vàng đục, miệng ráo, hơi thở nóng vân vân.... Nhẹ dùng vài ba ve, nặng dùng độ 6 ve là khỏi.

Mỗi ve 1$00, Sáu ve 5$00

M. SINH-HUY

44, *Rue Maréchal Foch -:- VINH*

Những bức chứng thơ.... sẽ lần lượt đăng tiếp....

Huế, le 18 Août 1932

Cher ông SINH-HUY,

Tôi mấy lần được nghe chúng bạn đồn rằng quý hiệu có thứ cao Tam-xà bổ-cốt thật hay, trị được bá bệnh, nay tôi xin gởi mua nửa tá giá đặc biệt là 7$50. Vậy tôi nhờ ông làm ơn gởi mau cho tôi 6 lọ Tam-xà bổ-cốt Cao. Tôi xin đính theo đây cái mandat 3$00. Còn 4$50 và tiền cước tôi xin trả khi nào tôi nhận được thuốc.

Mấy lời xin cảm ơn ông cùng quý hiệu Sinh-Huy.

Adresse : ỨNG-TRUNG

Professeur à l'école Pellerin à HUẾ

(Copie conforme)

Nguyễn-Diêu-Huy

Thơ mình tạ Nhân - tạo - huyết *đăng ơ trương tư*

Hỏi các phụ-huynh học-sinh

Từ khi người Pháp sang gieo giống hạt văn minh ở xứ này thì các Ngài hiểu ngay nền Âu học là cần, nên kẻ gởi con sang Pháp, người tìm trường cho con học, mục đích mong sao cho con em chóng được thành tài. Song cũng nhiều người bất mãn, vì gởi con đi xa có nhiều điều bất tiện mà tìm nơi học đúng đắn nhiều nỗi khó khăn, nên ông LEURET, cử-nhân khoa văn-chương triết-học, nguyên chánh sở Cứu-tế Toàn-quyền Đông Pháp, khi đi diễn-thuyết ở các tỉnh trong Nam ngoài Bắc còn nhớ lời yêu cầu của các Ngài mà ngày nay đã mở một trường rất to ở Hanoi để đem cái tài giáo hóa trong khoảng hơn hai mươi năm giời bên Pháp mà đào luyện cho con em Việt-Nam. Trường này tức là *Lycœum libre* HỒNG-BÀNG tuy mới mở mà niên học mới rồi đã có non hai nghìn học-sinh : nào Tàu, nào Nhật, nào Tây, Ai-lao, Cao-mên, Xiêm-la, Ấn độ, Trung, Nam, Bắc, ba kỳ tới học, kể thi bằng tây, người thi bằng bản xứ. Số học-sinh đông như thế là vì từ trước đến giờ mới có trường tư thục này được phép mở đến ban Tú-tài và giấy đi đủ các kỳ thi, mà quy mô kỷ luật theo như các trường có tiếng bên Pháp.

Trường ở giữa Hanoi, trông ra ba mặt phố (Jules Ferry, Cathédrale, Lamblot) trong một khu đất rộng hơn một vạn thước vuông có sân chơi mát mẻ, cây cối um tùm, có chỗ cho lưu học sinh *ăn ở ngay trong trường*, tiền ăn học không tính đắt

N. B. — Ai muốn có cuốn điều-lệ có tranh ảnh thì viết thơ, đề :

Monsieur le Directeur du Lycœum libre HỒNG-BÀNG -:- HANOI

Niên học 1933-34 sẽ bắt đầu vào ngày 1er Septembre *hồi 7 giờ sáng*

Lớp nghỉ hè bắt đầu từ 26 Juin đến 26 Août 1933

AI LÀ NGƯỜI ỐM YẾU ?

Đi đường đem theo một ve dầu LỢI-SANH cũng như sẵn có ông thầy thuốc giỏi một bên, quí bà quí cô thường dùng dầu LỢI-SANH thì thân thể tráng kiện.

Ve lớn 0$20 — Ve nhỏ 0$10

THUỐC HO TÁN (*hiệu Bàn - tay*)

Bất kỳ ho gió, ho cảm, lâu hay mau dùng đến thuốc nầy thì được chóng khỏi.

Mỗi gói 0$10

TIÊU THỰC TÁN (*hiệu Bàn - tay*)

Người nào tỳ vị yếu, ăn lâu tiêu, sình bụng, đau bụng, ăn không ngon, uống thuốc tiêu thực nầy thì thấy hiệu nghiệm.

Mỗi gói 0$10

Ở xa mua thuốc gởi sách lãnh-hóa giao ngân, thư và mandat đề cho

Mr TRẦN-DIỄU

(chủ tiệm nhánh ở Trung-kỳ)

Đường Avenue du Musée -:- TOURANE

Xin lưu ý : Nhà LỢI SANH chế dầu cao, đơn, hoàn, tán đều có nhãn *Bàn-tay* là chứng tại tòa Saigon.

CHO KHỎI TIỀN MẤT TẬT MANG

Chúng tôi sẽ trả tiền lại cho người nào mua hai đồng 3 phương thuốc nầy mà không lành.

1°) THUỐC TRỊ XÀ PHỔNG HO LAO (tuberculose pulmonaire) : Ho ra huyết, ra đàm ; ho kinh niên ; chứng có bịnh bronchite và pulmonaire rất thần hiệu. Thuốc dùng hai hơi khỏi nào phải có cữ đặc tánh : a) Nhuận phế chỉ khái. b) Sát trùng lao (bacilles de Koch). c) Chỉ huyết hóa đàm.

Mỗi hộp to 1$00, hộp nhỏ 1$00

Chúng tôi sẽ đăng mấy bức thơ cảm tạ của M. PHAN-ĐỨC-THÀNH ở Linh-cảm (Hà-tịnh) M. TRẦN-KHƯƠNG phủ Diễn-châu (Nghệ-an) và nhiều nơi khác.

2°) THUỐC TRỪ TUYỆT BỊNH THỔN TRÙNG SÁN XƠ-MÍT (tenia) : Tính thuốc êm hòa và dễ dùng, trục mạnh các trùng ra mau. Xem thơ cảm tạ đăng báo Tiếng-dân. Mỗi hộp giá 1$00. 1 hộp mỗi đủ đánh.

Mandat và thơ đề cho :

M. Nguyễn-trung-Thâm

Quảng xá Đồng hới

Tin mừng

Một người bạn của mấy ông thợ giày

Muốn cho công nghệ của mấy anh thợ giày được mau tấn tới và phát đạt, lại khỏi sự mua bán khó khăn, M. Nguyễn-văn-Lễ là người bạn của mấy ông, nay làm đại-lý cho mấy hãng bên Pháp chuyên bán đủ các thứ đồ về nghề làm giày dép như : Da mũi, da đế, da lót, giày mống đủ màu, đinh, gai, chỉ, khóa, cả thứ ; giá rất rẻ, đáng cho mấy nhà thợ giày tin cậy, các ông ở xa nên mau mau biên thơ về hỏi và xin échantillon.

NGUYỄN-VĂN-LỄ

N° 104 Rue d'Espagne : SAIGON

GẶP THỜI ĐÓ CHĂNG ?

Ai đi một vòng từ Nam ra Bắc hoặc từ Bắc vào Nam thời đều trông thấy rõ ràng rằng dầu Khuynh-Diệp nơi nào bán cũng hết sức chạy và mọi người đều hết sức tin dùng. Tới đâu cũng nghe thiên hạ tặng tụng công hiệu của Khuynh-Diệp, lại còn thấy nhiều người bôi Khuynh-Diệp nơi thuốc mà hút, cây Khuynh-Diệp quanh giường mà nằm. Thấy vậy ai cũng cho rằng hiệu Viễn-Đệ gặp thời.

Tại hiệu Khuynh-Diệp nấu dầu không nghỉ, ra dầu không ngớt, người làm việc càng ngày càng thêm đông mà dầu chỉ vừa bán chớ không hề có thừa. Rồi đây hiệu Khuynh-Diệp còn phải dùng thêm hai sở nấu dầu mới đủ. Thấy vậy ai cũng cho rằng hiệu Viễn-Đệ gặp thời.

Dầu Khuynh-Diệp đã được sở Phân-Chất của nhà-nước công nhận là dầu thật tốt, mà đi dự cuộc Đấu-xảo nào tại xứ ta hay ở Pháp cũng được phần thưởng lớn. Kể cả Kim-khánh, Long-tinh, Mề-đay, Bằng-cấp, Khuynh-Diệp đã được 18 món toàn là thứ đặc biệt. Thấy vậy ai cũng cho rằng hiệu Viễn-Đệ gặp thời.

Nhưng có thời có tiết chi đâu ! Khuynh-Diệp mà được cái tiếng của Khuynh-Diệp, cái giá của Khuynh-Diệp, chính vì Khuynh-Diệp khi nào nấu cũng đúng đắn, bán cũng hẳn hoi, mà hiệu Viễn-Đệ đã có kinh nghiệm nhiều năm về nghề nấu dầu, bán dầu, mới có thể nấu đúng đắn, bán hẳn hoi được.

THỜI của hiệu Viễn-Đệ chính nằm chỗ đó.

Trong mình thường sẵn có một ve dầu

HỘ - TÂM

THAM - THIÊN - ĐƯỜNG

mới

VỮNG DẠ

NĂM XU

một ve

Tại sao y phục mình mau rách ?

Thứ soude caustique là một chất rất mạnh nếu rớt nhằm y phục nó cháy tức thì.

Những savon xấu thì lại soude caustique chưa hóa ra savon hết nên nó làm vàng, và hư mục y phục. Muốn khỏi lo những sự hư hao này, xin quí ông, quí bà dùng savon « VIỆT-NAM » *là thứ savon chế dùng cách thức không còn soude caustique lộn vào, vì nấu đúng 72 phần dầu nên giặt đồ mau sạch, mà lại không hư hao, tắm gội mau sạch, bọt nhiều không rát mình.*

Như vậy thì dùng savon « VIỆT-NAM » *lợi biết là bao nhiêu.*

GIẢI-HUYẾT-ĐỘC P. D. Đ.

CHUYÊN TRỊ :

Đau xương,
Nhức gân,
Tê bại,
Mụt măng,
Ghẻ chốc,
Mày đay,
v. v. . . .

解血毒

范允恬

Nhà bào-chế PHẠM-DOÃN-DIỀM Tourane (Annam)

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hãy xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ư hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong

THẰNG NHỎ 3 TUỔI
MẠNH MẺ LẠ THƯỜNG

Em nhỏ Lê-văn-Phát năm nay được ba tuổi, mập mạp mạnh mẻ lắm. Hồi nó mới hai tuổi, ai cũng tưởng nó phải chết non, cha mẹ nó hết sức buồn, vì nó có góc ban hay nóng lạnh, đổ mồ hôi trắng, lừ đừ, buồn bả lắm, một tháng đau không biết mấy lần, hễ ăn đồ trúng thì chứng ban tái lại. Bịnh nó làm khó cho cha mẹ nó vô cùng. May nhờ có người điểm chỉ, cha mẹ nó mua có ba gói thuốc **CHÍ-LINH-TÁN** cho nó uống, đến nay tuyệt góc ban, hết nóng lạnh nữa. Hết bịnh, nói lại càng mập thêm, mạnh mẻ lại thường. Thuốc « Chí-linh-tán » nầy gia truyền hơn mấy đời, cứu được không biết bao trẻ con mang bịnh. Nhà bào chế chỉ nhờ một thứ thuốc nay, làm nên sự nghiệp. Tôi vì được nghe muôn ngàn người tặng khen là thần dược, nên nài nỉ xin làm đại lý độc quyền phổ thông thuốc nầy khắp cả Đông-Pháp. Sự hay của thuốc nói không cùng, dùng rồi mới rõ lời nói tôi là đúng với sự thật.

Có bán nơi mấy chỗ bán dầu Khuynh-diệp. Mua sỉ huê hồng 30%

Ở nơi : VIÊN-ĐỆ
14, quai de la Susse — Huế
Hay là nơi :
M. NGUYỄN-VĂN-PHỐ
Boîte postale n° 63 — Saigon
Giá mỗi gói 0$12

A VENDRE

Une propriété sise à Binh-Thai, près du pont de Camlé (Quangnam) — Jardin et terrain de culture de 4500mq plante d'arbres de rapport avec élégante maison d'habitation, construite en 1928, style annamite, partie étage et partie rez-de chaussée, 3 corps de bâtiments.

S'adresser à Mr J. CUENIN à TOURANE

Maison HỢP-THỊNH
Soierie & Marcerie
32 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang
HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như : lĩnh áo, lĩnh quần đen, trắng trơn và hoa, the thâm hàng đen the các màu trơn và hoa. Lụa thâm các màu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải màu, chế bạt thiệt ngon. Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các quí khách ở xa xin viết thơ về lấy mẫu và giá hàng bổn hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như valise, cặp sách, giầy gép, ví da, đồ đồng, đồ thiếc, như mặt gối vân vân.... bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các quí khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ, các Quí khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch
Mme NGUYỄN-THỊ-SẢU
HỢP-THỊNH
32 Rue des Cantonnais HANOI

Bán giá rẻ hơn hết
các tiệm tơ lụa ở TRUNG-KỲ

Tại vì : Tiệm BOMBAY mới
AU-BON-MARCHÉ
115 Rue Paul Bert, Giây nói số 73 HUẾ
Buôn và dệt các thứ hàng tơ lụa ở các xưởng máy dệt lớn trong cõi Đông Pháp nên kỳ tân nào cũng có về hàng mới lạ, để bán sỉ bán lẻ.

Nói lớn là một tiệm tơ lụa đã các nước để bán sỉ bán lẻ to nhất TRUNG-KỲ.

Đau mình, phong bại nên dùng
HÒA-GIẢI-THỦY
của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG
Mỗi lọ . . . . . 0$20

Hai bức thơ của quan Khâm Sứ gởi cho ông Nghị-trưởng Dân-viện

(Tiếp theo trang nhì)

hay rằng: Tôi đã đồng ý với Bộ Nội-vụ gởi tờ thông tư cho các tỉnh cắt nghĩa rõ khoản 11 trong bản Dụ 3-7-1933 rộng cho những người can án đã được ân xá cũng coi như những người được hưởng luật đại xá, đều có quyền phiếu cử và ứng cử Dân-biểu.

Nhưng trong tờ thông tư ấy có nói rõ rằng: những người can án được ân xá mà phải giao quản thúc, thời tức là chưa được khai phục công quyền và không được phiếu cử hay ứng cử Dân-biểu.

Còn những người hoặc quan viên lý dịch, hoặc thường dân có can án thục ngân, hay phạt bạc, thời tôi cũng hằng lòng để họ được quyền phiếu cử và ứng cử như quan viên lý dịch can về công tội vậy. Trái lại, những quan viên lý dịch bị cách chức, bãi chức hay buộc phải thối dịch thời không được hưởng công quyền ấy. Vì sự công ích cho nhân dân, tôi không muốn khóa tuyển cử này có kết quả xấu, nên dù quan viên lý dịch bị cách bãi hay buộc phải thối chức mà chưa được khai phục, dù những người can án giảm dịch bởi kỷ rằng nhẹ, chưa thể rộng cho quyền đi phiếu cử và ứng cử được, trừ ra những trường hợp đã nói trong khoản 11 điều lệ mới nghĩa là những người can án đã được ân xá, những người can cách chức bãi chức đã được khai phục thời mới được hưởng công quyền ấy mà thôi.

Tôi có tư sang Ngự tiền văn-phòng và bộ Nội-vụ bản sao thư này, để bộ ấy thông tư cho các tỉnh biết những điều chú giải về khoản 11 bản Dụ 3-7-1933 trên ấy, để kịp làm sổ ấy viên đến ngày 5-8 1933 là hết hạn.

Theo ý nghĩa trong bản Dụ số 45 ấy từ nay qui viện có giấy tờ gì xin cứ trực tiếp gian thiệp với bộ Nội-vụ, để tôi ấy chuyển tự cho Tòa Khâm biết những ý kiến đối với các vấn đề đề trình của qui viện đưa trình.

Cho được đúng theo mấu mực công việc mới cải cách thời từ nay xin qui viện cứ gởi thẳng những đơn từ thư tín, những đều đề thỉnh hay chất vấn sang các bộ sở quan, trừ ra những việc quan hệ riêng về Bảo-hộ, thời hãy gửi sang tòa Khâm mà thôi.

Ký tên

L. T. S. — Theo tờ quan Khâm-sứ trả lời cho Dân-viện thì công việc từ nay về sau, thuộc hẳn về Nam-triều trừ ra việc gì quan hệ riêng về Bảo-hộ, mới được đưa giấy lên Tòa Khâm. . . . . . .

Thuốc ghẻ, thuốc ngứa lở
của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG — Vinh hay có tiếng
Mỗi hộp . . . . . 0$10

PHÒNG TỪ TỤNG LUẬT LỆ PHÁP NAM
Lê - minh - Điều
Jurisconsulte à TOURANE

Biện hộ Tụng sự đơn từ
Chỉ giáo Luật Lệ Pháp Nam
Cho vay chấp vật
Mua giấy Quốc Trái
Mua khố nợ bất cứ tỉnh nào
同興郵票總號
所住例律教治
物執保証
票保國債
有効價值

Xin chú ý : Ai hỏi điều chi, xin cho một con tem 5 xu để trả lời. Ai hỏi về việc kiện tụng, luật lý phải gởi 2 đồng bạc bằng ngân phiếu (mandat) mua tại nhà Giây thép.

Việc trong nước

(Tiếp theo trang 2)

quan huyện Quảng-xương về khám xét, rõ tình oan khổ ; nên ngài có bàm xin giảm thuế biệt ngạch ấy. Khi quan Huyện về làng có hiểu thị cho cả dòng dân nghe về sự xin ngạch thuế ấy, ai nấy đều vui mừng. Ngờ đâu ! lời hiểu thị ấy chẳng có hiệu gì, kỳ thuế năm nay (1933) dân làng toan bỏ số bạc biệt ngạch ấy, phải trình quan huyện điều đình hiểu khuyên và tôi hết lòng lo việc, mấy mới có nộp, nhưng nhân dân đều kêu vang là oan khổ cả.

Không được hưởng lợi nước nông giang mà ngạch thuế phải chịu, chỗ bất công và oan khuất ấy, chánh phủ phải xét cho thế nào.

Lý trưởng Lê-tri-Hòa áp triện

NGHỆ AN

Một đều oan khuất

Tên tôi là Thái-thị-Vệc, làng Văn hội, tổng Quảng-hòa, huyện Yên thành, nhờ qui báo đăng bài nầy :

Nguyên ngày mồng 10 tháng giêng năm ngoái, em tôi là Thái-văn-Nguyên mất 5 con bò, trình chánh tổng Quảng hòa, bắt được 7 đứa, thú nhận xin chịu đền ; mới đền được 2 con, thì qua ngày 15-6 lại mất một con trâu nữa. Lúc ấy theo đến nhà tên Hoàng-đình-Chung (làng Quan trung) bắt được quả tang, trình Xã Lai-Thành giải huyện. Đến ngày 22 có giấy đòi tôi và em tôi đến huyện nhận trâu về, còn tên Chung thì quan đánh một trận rồi giam lại, đến ngày 15-7 sức thân nhân và lý trưởng nhận. Khi đầu lý trưởng không chịu, sau mãi mới chịu nhận. Nhận về đến ngày 11-9 thì Chung chết.

Quan huyện bẩm tỉnh cho tên Chung về từ ngày 4-9. Sau tên Chung chết, tên Hoàng Dương (thân nhân Chung) làm đơn kêu tỉnh, tòa về chuyện tên Chung bị đánh chết. Ngày 18-7 Xã Lai Thành và Nguyên đều bị bắt khai, xong cho Xã lai Thành về còn Nguyên thì giam lại. Vợ Nguyên thấy chồng bị oan, bèn vào kêu tỉnh, tỉnh sức cho Nguyên lại ngoại hậu cứu. Đến tháng chạp tỉnh tư về Huyện hỏi về việc tên Nguyên. Quan huyện xin làm án 3 năm về tội vu khống, đòi Nguyên ký án, Nguyên kêu oan không chịu ký, bèn giải tỉnh, tỉnh xét giảm xuống 9 tháng, tư bộ, bộ tư ra hỏi ai đánh tên Chung chết, thì tên Hoàng Dương trước kia khai quan huyện đánh, nay lại đổ cho tên Nguyên. Giấy thì làm Chung bị bệnh chết, nay bộ phúc y án tên Nguyên 3 năm, thiệt là oan ức !

Thái thị Vệc

QUẢNG - NAM

Hào cường chiếm ruộng công

Làng Phi bình, tổng Thanh quít, phủ Điện bàn, về đời Minh mạng — Tự đức, có đến quan trưng ruộng đồng canh, trong bốn xứ là : Gành sắt, Bến trong, Bàn nông và Bánh xe. Trong bốn xứ đó có 2 xứ ở gần sông, mỗi năm có đất bồi nổi, mức độ chừng 30 mẫu, để giúp đỡ dân làng việc xâu thuế. Tới năm Duy tân thứ 5, thế mà mấy lần anh em lý trưởng Thái Tạo, Thái Hàn, cùng mấy người Hào mục tộc khác chia nhau cày cấy làm của riêng, không chịu khai với quan là ruộng công của làng. Năm Bảo đại thứ 5, dân có đơn kêu phủ tỉnh. Quan trên phái sức về khám thì mới lòi ruộng công của làng là 6 mẫu, 6 sào, 8 thước, 5 tấc.

Còn lại số ruộng bồi thì lý hào gian xưng là của lý trưởng Thái Tạo, đem tên vợ là Phan thị Chuối đứng trung làm ruộng tư, chồng thời nhận triện, lại mấy người hào mục nữa là Phạm Đôn, Phạm Lại, Phạm Châu, Trần Kiên cũng có chiếm đoạt ruộng công ấy. Dân chúng tới phủ tỉnh kêu nài từ ngày 29 tháng 6 năm 1932 đến nay, mà chưa mong ơn quan trên xét xử đến gì cả. Nay lại bị bọn hào cường hăm dọa nầy nọ nữa. Vậy mong quan trên thương đến đồng dân mà xét cho.

QUẢNG-NGÃI

Nước lả khuấy nên hồ

Câu chuyện tên Nguyễn Đinh, lý trưởng làng An chỉ (Nghĩa hành) vu cáo Đinh tấn Hoàn (An chỉ) và Cao Bái (Xuân đình) chứa hai người lạ mặt là Nguyễn Phiên (Lâm sơn) và Phan đình Long (Thi phổ, Mộ đức) hiện nay mấy người ấy bị giam ở lao, để chờ ngày xét hỏi.

Chuyện nầy ở trong có đôi cớ riêng :

1°) Vì Đinh tấn Hoàn kiện xã Đình tại tỉnh, mới xảy ra vụ trình báo nầy ;

2°) Những người chứng cớ của lý viện dẫn toàn là người con em hoặc tay chưn. Như vợ chồng tên Liên và mụ Hoạnh đều khai rằng không biết, thì bị giam. Rồi đòi thị Phượng (con nó) thì Hương mục Lương, thị Năng và mấy người sau nữa, thì nói gì họ lại không nghe theo. Vậy có oan ức lắng ?

Rõ việc

Vì cớ gì mà bị bắt ?

Nội trong tháng năm Annam, ở làng Đại lộc (Nghĩa hành) số người bị bắt khá nhiều.

Vừa mới 15 người đi lấy bắp mướn, gặp lính Hạng là bắt giải về nha, giam ít ngày rồi được thả. Thì liền đó Trương Hoàn, Trần Cự, Huỳnh Chẩm, Huỳnh Chân, Trần Tống, Đỗ Cự (có người năm trên có can tình nghi đã mãn hạn, có người vô can) vì Xã đoàn Triều, lý trưởng Tăng nghe bọn hào sự trình báo thế nào đó.

Cái cớ vu vơ là tên Cự vì đi buôn bán xa làng, tên Hoàn về thăm vợ không trình lý trưởng, tên Tống sau giám nói tới việc làng, ngoài ra đều lời bịa đặt... Vậy mà cũng bị lụy. Quan trên nên lưu ý. Đ.

GÓP GIÓ THÀNH BÃO

Theo cuộc buôn bán là phải góp nhặt từng đồng xu đồng bạc trở lên, vậy mới mau tấn phát chớ, còn như không muốn kiếm tiền thì khá sao được, vì dụ một việc hiển hiện mà coi sơ, bây giờ đây, người ta đang hoan nghênh trà Việt-Thái, vậy mà mấy ông buôn bán ở xa gần lại không thừa nhịp nầy sỉ trà Việt-Thái về bán, hoặc thương nghị làm Đại-lý, có phải là mình tự bỏ qua một nhịp kiếm tiền mau không, vị nghe ai ai cũng nói : M. PHẠM-HẠ-HUYỀN 36 Sabourain Saigon chủ chế-tạo trà Việt-Thái cho hue hồng nhiều, thề lệ dễ, mà thứ trà Việt-Thái lại là trà thơm ngon uống mát, mau tiêu dễ ngủ, bổ khoẻ tinh thần thân thể, có nhà nước thí nghiệm, có cần chứng tại tòa.

Dùng sữa
"LE GOSSE"
Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người : có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.
Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933
Lycées, Colléges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon
Có bán trong các tiệm tạp - hóa ở Đông - Pháp.
HIỆU GIẤY XANH : *Giá mỗi hộp* . . . . . 0$32
Đại - lý :
ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUE — TOURANE — QUINHON

VIÊN ĐÁ MÓNG

Giáo dục tiểu-thuyết

Soạn giả : THIÊN-TIÊN-SINH
Dịch-giả : CHÂU-ĐÌNH
Số 12

— Đều đó chưa định chắc được. Con còn nhớ lúc nhỏ con cùng em cùng trẻ con hàng xóm chơi đùa không ? Chắc con còn nhớ con Thi-tinh - Man thái độ đỉ thường lắm sao ! Cô con gái họ Thi kia cùng em con gần thương nhau lắm. Từ cô nọ không mang mất sớm, em con tỏ ý buồn rầu. Nay mẹ có thấy một người con gái dung mạo tánh chất không kém gì cô Thi-nương kia mà tuổi cũng sấm sỉ với tuổi em con, hoặc giả em con có bằng lòng chăng ?

— Mẹ nói Thi-nương thì tôi nhớ lại lúc trẻ con cùng chơi, xem như mới đó mà ngày tháng chóng qua, vụt đã mấy năm rồi. Người gần giấc ngàn thu kia vẫn nằm trơ một chỗ mà thời tiết đưa thoi, phồn hoa đổi sắc, khiến cho lòng ghi nhớ của kẻ khác cũng phải lạt dần dần. Khi hồi mẹ nói cái người con gái dung mạo tánh nết giống Thi-nương là người ở đâu ? cách đây gần hay xa ?

— Mày không nhớ sao ? cách nhà ta đây chừng nửa dặm, ở phía ngả quanh vào đường Võ-Lương, nhà họ Trần kia có con gái sao ? Nhà ấy gia tư tầm thường ; song vẫn giòng thơ hương. Người cha đã mất rồi, hiện cô ấy ở cùng anh chị, đã tốt nghiệp trường Cao-đẳng tiểu học, năm ngoái lại vào trường Nữ-công học mang học thêu, cũng đã tốt nghiệp. Người ấy tánh chất điềm đạm đoan trang khác hẳn với bọn nữ học sinh tỉ ca lối tân thời kia.

— Có lẽ nó đã biết . . .

— Vâng, để tôi nói xem ý nó thế nào.

Trời mùa đông mau tối, chẳng ăn giờ chiều thì Bửu-Thuyên đã về. Thấy mẹ mình đương ngồi trên giường, khẩn lòng mền nỉ, phả cả vai và lưng, liền lại trước lò lửa hỏi : Bữa nay đi ra ngoài, trời lạnh buốt người, mẹ ngồi lâu không mỏi sao ? Con nay đi tới nhà ấy, họ nghe tin mẹ mạnh đều tỏ ý mừng, tấm lòng thân bằng đối với mình thật đáng cảm vậy.

Bà mẹ nói : Nầy con, chị con mai mốt đây phải về, anh nó bữa nay có thơ thăm mẹ và cho đồ quà...

— Vậy hả, sao chị lại về vội thế ?

— Mẹ cũng không muốn ép cầm nó ở, vì nó có trẻ nhỏ ở nhà, ở lâu đây không tiện.

— Vậy chị sao không mang hai châu về ? vì mẹ cũng trông châu lắm, muốn bằng dỗn cho nó vui kia.

Bà mẹ tỏ ra sắc vui, vì hai tiếng « bằng châu » cũng một cái nhịp tốt cho Thăng-Vân nhân đó mà bàn chuyện hôn nhân cho Bửu-Thuyên, bèn nói : Chị được giấy thép báo tin mẹ đau, thì vội vàng mà về nên không mang châu theo, tháng giêng sang năm về sẽ đem hai châu theo.

Bửu - Thuyên xây mặt nói với Thăng - Vân : Kia, chị có nghe lời mẹ nói đó không ? Thường thường bà già ưa dỗn con nít cho vui, sang năm chị về, sao cũng đem châu theo đăng trong nhà có tiếng trẻ con dỗn cười cho vui.

Bà mẹ nói : Con nói nhảm đó, trong nhà có trẻ mới vui, nói thế rồi bà lên giường nằm nghỉ để cho hai chị em cùng chuyện trò với nhau.

Bửu-Thuyên hỏi Thăng - Vân : Tinh thần mẹ bữa nay trông khá hơn hôm qua ; trải qua một cơn bệnh, e không mạnh bằng trước, vậy bữa cháo chiều đã nấu xong rồi chưa ?

— Đã dọn sẵn rồi cả, nhưng mẹ bảo để ngủ một giấc dậy sẽ ăn.

Lúc bây giờ Bửu - Thuyên thấy mẹ đã ngủ yên, Thăng-Vân thì vào trong sắm dọn bữa ăn tối, Bửu-Thuyên chạy vào lò bếp xem phần cháo mẹ ra sao. Hai chị em không gặp nhau đã lâu, vì ngày Bửu-Thuyên vào học trường sư phạm, tức là năm Thăng-Vân xuất giá theo chồng, thấm thoát đã 7 năm nay. Trong 7 năm ấy, dầu chị em có lúc gặp nhau cũng nói chuyện hàn huyên mấy đều, không khi nào có nhịp nói chuyện được lâu dài. Nay cùng hội một nhà, cùng nuôi mẹ già, khoảng chị em đoàn tụ nầy cũng là một nhịp tỉ có.

Thăng - Vân đứng dậy thắp đèn và bảo Bửu - Thuyên rằng : Đã lâu ngày, chị không có nhịp nào được cùng em nói việc nhà ta. Em còn nhớ quan cảnh buổi chúng ta còn nhỏ không ?

— Sao lại không nhớ ? Bao nhiêu chuyện buổi nhỏ, cũng như lấy mũi dao khắc vào trong não em, chuyện gì, ngày tháng nào, em nhớ rành rành không khi nào quên cả. Em thường nằm chiêm bao thấy mình còn là thằng bé cùng chị chơi nhởi trên vùng cỏ kia, việc trước 20 năm, như mới đâu trong nháy mắt vậy.

— Chị tuổi lớn nhiều việc, có tánh hay quên, những bà con cô bác gần như không nhớ đến tuổi họ bao nhiêu nữa.

— Vâng, cái trí nhớ cũng là một vật mới cũ thay đổi luôn. Thời giờ với việc người, cũng như cái xe có 2 bánh, xoay chuyển không ngừng mà cái mới cứ đuổi cái cũ kia xa lần đi. Chị gần đây xem cũng nhạc không được thong thả như lúc nhỏ.

Trong khi chuyện trò, hai chị em cùng vui cười. Thăng-Vân nói tiếp :

Lúc em đi vắng, mẹ cùng chị nói chuyện em.

— Chuyện gì vậy, chị ?

— Em sáng ý, tất nhiên hiểu chuyện gì rồi chớ.

— Ô, chuyện em à ! thôi không cần nói ! không cần nói !

Lúc Bửu Thuyên gạt câu nói kia, bóng đèn đọi vào 2 gò má trông có sắc hồng hồng (thẹn). Thăng-Vân nói : Em chả nên nói thế, để chị nói hết lời đã : phàm việc gì cũng phải suy đi nghĩ lại đôi ba lần. Vả chị ở cách xa ngoài vài mươi dặm, đi về không dễ. Bữa nay ngồi nói chuyện đây, ngày sau chưa biết khi nào về được. Trong nhà không có người đàn bà coi sóc, mẹ thì càng ngày càng già, em nhất định phải lo việc lấy vợ cho gần, ấy là sự đương nhiên, không chối gì được cả.

(Còn nữa)

Đá ballon mà bị bắt

Năm giờ chiều ngày 21 Juillet, mấy người các chú và Annam đương đá ballon ở một đám đất rộng ở Thu-xà, có người bảo thế nào mà có quan Thanh-tra mật thám Quảng-ngãi ra bắt. Quan hỏi mấy người các chú sao đá không xin phép, thì họ nói có xin quan hai dồn. Quan hai lại nói chỉ cho một bửa 14 Juillet (?) mà thôi; sau quan thanh tra phạt mỗi người 0$60, còn bắt lên tỉnh ba người, biết tên hai người là Ngọc và Phát. Phát năm trước có bị tình nghi đam mấy tháng. Quan thanh tra còn biểu thầy trợ L. dạy lớp ba trường Thu-xà sáng mai lên tỉnh (vì thầy cũng dự vào cuộc đá ballon).

Chẳng qua vì ham đá ballon mà sinh ra việc lôi thôi. Chưa rõ quan xử sao. Nghe rỏ

PHAN-THIẾT

Vệ sanh ở đâu ?

Mùa nầy là mùa viêm nhiệt, lúc nắng lúc mưa, hơi đất bốc lên, dễ sanh tật bịnh.

Thế mà tên chà-và trưng việc đồ thùng ơ hờ quá : thùng hư không thay, dơ sạch mặc, cứ cuối tháng đi thu tiền. Nghe nói đến cuối năm nay nó hết hạn lảnh trưng, nên làm biếng đổi như vậy thì thật là trái lẻ, vì còn lấy tiền người ta tháng nào thì lo phận sự tháng ấy chớ ? Xin nhà trách nhiệm để ý tới một chút.

S.

PHÚ - YÊN

Bạc giả không cho đổi sao ?

Tháng Juin trước một bọn giáo sư ra phủ Tuy an lảnh lương.

Lúc nhận bạc, vì thấy một giấc đôi giả, một giáo sư xin Quan đổi, vì về nhà quê không thể tiêu được. Bẩm chưa dứt lời, Quan ngài đã trợn mắt mắng to : các thầy vô lý, tôi phát bạc chớ chẳng phải buôn bán mà sao lại dám đòi đổi chác ? các thầy gặp bạc gì cũng phải chịu không có phép đổi.

Thấy quan nổng tính giáo sư nọ cũng sợ run không dám hở hơi, dành lảnh giấc bạc ấy ra về. Quan không phải buôn bán song đã nhận cái gánh phát lương, thì tiền bạc thu vào và phát ra, cố nhiên là quan có trách nhiệm. Đấy là một giấc đôi, chớ nếu như giấy 1$, giấy 5$ mà giả cũng bắt người ta lảnh sao ?

N.

PHAN - RÍ

Câu chuyện hương lý nhũng lạm

Xem báo Tiếng-dân số 588 ra ngày 13-5-33 có đăng tin hương lý nhũng lạm ở làng Xuân-yên (Hòa-da) về khoản tiền đấu giá ruộng mỗi năm 470$ hai năm 940$. Kể đó số 594 ra ngày 3-6-33 có đăng bức thơ của hương lý trả lời nói năm trên đấu giá 470$ mà năm nay chỉ có 262$ thôi... Cả hai đều chưa rõ, xin nói theo sự thực như dưới :

Năm Bảo-đại thứ 6 (1931) lúa giống còn lại bán cho Hồ-thái-Sanh tức là Ban Dánh 1.000 học giá 475$; năm Bảo-đại thứ 7 (1932) đấu giá 477$, cộng là 952$, còn năm nay đấu giá 262$ chưa đến mùa thâu tiền nên không nói đến.

Mới đây quan sức bắt lý trưởng Nguyễn-Quỳnh, thì y cứ lảnh mặt, còn đòi làng khai cứu, mà làng là ai ? tức là bọn cường hào và Hội-tề, thì ai lại chịu cha ăn cướp ? Hai người Đại bào mục cùng lý, bộ, làm khai chối quách các món tiền linh tinh, họ nói : « trước kia làng đều có đứng vào khai thu chi công bổn, bây giờ khai thiệt ra không phù thì bị tội ».

Vậy quan trên muốn xét rõ mà trừ tệ nhũng lạm ấy, xin điều tra cách nào kia, hoặc đòi hỏi các người thu tiền chỗ, người mua lúa, cùng người đấu giá ruộng sẵn có giấy tại phủ, hoặc bắt làng đem sổ đến phủ mà tính các khoản phù tiêu thì mới rõ thấu mối gian được; bằng cứ như lời khai giả dối của làng thì khi nào họ cũng che đấu cái gian của họ đi, chẳng có ích gì.

Dân làng

TạiBAZAR TỈNH-PHỦ QUẢNG-NGÃI có bán đủ hàng tạp hóa, cho thuê đủ thứ truyện, đại lý các báo chí Tây, Nam.

VIỆC THẾ-GIỚI

TRUNG-HOA

Trung - Nhật đánh nhau lại

Thượng hải, 17 Juillet. — Theo tin báo giới Tàu, thì quân Phùng-ngọc-Tường đánh quân Mãn-châu giữ biên giới Nhiệt hà ; bốn chiếc máy bay Nhật ném bom xuống Dolonor. Phùng đã tuyên cáo với quốc dân Tàu rằng sẽ lấy lại Nhiệt-hà và Mãn-châu. Các nhà tài mãi ở Nam-kinh lo sợ rằng người Nhật sẽ vào Charbur.

Từ lịnh Li-tieh-Chun có điện cho chính phủ Nam kinh, cho Quốc dân đảng v.v.. yêu cầu để cho Phùng được có đã quyền về việc quân mà đối phó với Nhật.

Phùng đã lấy lại được Dolonor

Bắc-bình, 17 Juillet. — Các quan chức Nhật tuy không nhận chắc rằng Phùng đã lấy được Dolonor, song cũng nói là có lẽ, bởi vì miền ấy chỉ có một đội lính Mãn-châu giữ.

Theo tin những hành khách ở Kalgan đến, thì Phùng còn tuyên bố đánh Nhật nữa. Phùng tự ví mình với Kemal Pacha tổ chức lại Thổ-nhĩ-kỳ.

Chánh phủ Nam-kinh lại đánh Phùng

Bắc bình, 15 Juillet. — Quân lính của chính phủ Nam kinh đưa đi đánh Phùng đã cách Kalgan 40 cây số

Có tin khác nói rằng ngày 19, quân Phùng ngọc Tường với quân Nam kinh đã xáp chiến với nhau rồi.

TÂY-BAN-NHA

Sẽ thừa nhận Nga xô-Viết

Madrid, 18 Juillet — Theo báo *«El Sol»* thì chính phủ Tây ban nha có ý muốn thừa nhận chính phủ Xô Viết nay mai, và sẽ cử ông Pacua, hiện Tổng trưởng bộ vệ sinh, sang lảnh chức đại sứ ở Mặc tư khoa. Còn đại sứ Nga ở Madrid là ông Natcharski

ANH

Năm vạn người Anh xin thay chay hàng hóa Đức

Luân đôn 20 Juillet. — Gần 5 vạn thương gia, cựu chiến sĩ Do thái ở phía Đông thành Luân-đôn, chiều rồi, đã tổ chức một cuộc mít tin phản đối việc đàn áp dân Do thái ở Đức, cổ động lấy chay hàng hóa Đức ở Anh.

Nhưng tin đồ Thiên chúa giáo cũng được giấy mời dự vào cuộc biểu tình ấy. Lính không can thiệp vào cuộc biểu tình nầy, vì không có lại gọi là phá rối cuộc trị an cả.

LA SARRE

Quốc gia xã hội hoạt động

Sarrebrück, 17 Juillet — Đảng nhập *La Sarre* lại với Đức, các đảng quốc dân Đức đến chỉ, trung ương và quốc gia xã hội lập thành một hội gọi là « chiến tuyến Đức » và tuyên bố rằng sẽ quên hết những sự rầy rà cũng bất hiệp ý trước mà chung sức làm cho La Sarre trở về Đức.

ÁO

Máy bay Đức lại rải truyền đơn

Vienne, 17 Juillet. — Có tin riêng về một bí hội Đức, trong ấy nói rằng đảng Đức hiện nay mạnh lắm, dám rỏ mọc nhánh đến trong những cơ quan trọng yếu của đảng quốc gia xã hội.

Một chiếc máy bay Đức rải ở Salzbourg không biết bao nhiêu là truyền đơn phản đối chính phủ Dollfuss.

Chính phủ Áo đã phản đối, nhưng chính phủ Đức đến nay cũng vẫn còn làm thinh chưa trả lời ra làm sao hết.

Prague, 17 juillet — Đảng viên quốc gia xã hội Đức và Áo nhóm ở Mannich định gây ra một cuộc rối loạn trong các thành phố nước Áo, trừ kinh thành Vienne, mục đích để chiếm trước các công sở, các nhà bưu điện. Chưa rõ Hitler có biết trước chương trình ấy không.

HUÊ - KỲ

Đánh với nạn thất nghiệp

Hoa-thịnh-Đốn, 19 juillet — Tổng trưởng nội vụ tuyên bố rằng ông đã chuẩn y chương trình của 9 nước để khởi việc làm đương tinh phỏng chừng 40 triệu độ la. Cô Perkins. Tổng trưởng lao động tuyên bố rằng từ tháng Mai lại đây số thất nghiệp giảm bớt 7 %.

Hoa-thịnh-đốn, 19 juillet — Bắt đầu từ tuần nầy trên 1 triệu lao động ở Huê-kỳ được tiền công cao hơn, hoặc được có việc làm trong thời gian ngắn hơn mà không sụt tiền công.

Trong các nhánh công nghiệp thép, dệt, xe hỏa, xe hơi, cao su, tiền công cao lên lần, gần bằng năm 1929.

Hoa-thịnh-đốn, 20 Juillet — Thợ các xưởng tàu thủy yêu cầu được tiền công 50 cents mỗi giờ ở phía bắc, còn các chủ xưởng thì chịu cho 40.

Thợ và chủ xưởng làm đồ điện cũng lôi thôi. Thợ yêu cầu được tiền lương cao hơn và giờ làm việc ít hơn : tuần lễ 30 giờ chớ không chịu 46 hay 48 giờ như trước.

KHẮP ĐÔNG-DƯƠNG CHỢ CÙNG QUÊ

Là lần thứ nhất trong nghề dệt ta
Mới chế ra ?

Bản hiệu mới chế ra thứ áo Chemisette để mặc mùa nóng bức rất mát, để chơi Tennis rất tiện, mà nhất là các ngài bận Âu-Phục rất đẹp rất lịch sự.

ÁO MÀU TRẮNG HAY MÀU GHI,

Có có Fermeture Eclair hạng nhất 2$00 hạng nhì 1$50
Cổ cài Cúc hạng nhất 1$50 nhì 1$00
Gửi đi ra thêm mỗi tiền chuyển.
Giầy deux couleurs vẫn bán 5$50 gửi đi thêm 0$70 cước.
Catalogue AN-THÀNH 1932 vẫn trừ 15%
Giầy vải trắng hay vải đen đế crêpe đáo vẫn bán 1$65 gửi đi thêm 0$55 tiền cước.

AN-THÀNH 37 Phố hàng Đào **HANOI**

殺人不見血

CHÉM NGƯỜI KHÔNG THẤY MÁU ?

Người có sống, phải có chết, cái nguyên nhân chết đó cũng có hai thứ, một là chết vì sự bất ngờ, hai là vì bệnh mà chết, vì bệnh mà chết cũng có nhiều chứng, nhưng phần nhiều chết về bệnh di, hoạt.

Những bệnh ấy phần đông về bọn thanh niên, trong lúc tuổi trẻ, sức lực cường tráng, khí huyết sung túc. Lấy cái sức khoẻ ấy mà ham sự dâm dục, đã ham mê quá, thận sao chẳng bại, khí sao chẳng loãng. Lại còn hại hơn nữa là cách thả dâm, lấy thế làm sướng trong giây phút, mà không tưởng đến khí huyết qui báu của mình, không nghĩ đến tiên thiên của con cái mình về sau bị hại ra sao, hại cho sức khoẻ mình thế nào. Bệnh di, hoạt làm hại cho ta một cách vô hình vô giạng như thế, khác gì giết người không máu. Vậy nay bản được phòng đã tốn công nghiên cứu, chế ra thứ thuốc để trị về bệnh di, mộng, hoạt tinh, khí loãng, khí tạnh, hoặc người bị bệnh phong tình đã khỏi, hoặc chưa được tuyệt nọc hẳn, và người thân thể yếu đuối, tiên thiên bất túc, hậu thiên kém hư, sinh ra đau lưng, mỏi vai, chóng mặt, nhức đầu, mắt hoa, tai ù, đêm ngủ hay mơ màng mộng mị, hay giật mình sợ hãi, ngủ không yên giấc, mau dùng thuốc TIỂU-HẠNH-LÂM CỔ-TINH-HOÀN thì không lo ngại gì nữa. Người vô bệnh thường dùng thì được bổ thêm khí huyết, sinh tinh cố thận, quảng tự diên niên, nam, nữ, lão, ấu, hợp dùng.

Các ngài có lòng chiếu cố, xin nhận rõ dấu Sư-tử hí-cầu, mới khỏi lầm.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 6 ve 5$00

Ở gần đâu hiệu tổng đại thụ **QUẢN-HƯNG-LONG** số 80, phố Khách VINH mà mua, ở xa gởi lĩnh-hóa giao ngân

TIỂU - HẠNH - LÂM DƯỢC - PHÒNG
108, phố hàng Buồm —:— HANOI

BẢO - NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiên ! !

Nếu ai mắc LÁO, hay TIM-LA, ay LÁO nhập CỐT nghiêm lắm thời rất nỗi nguy hiểm, nhược mặt thì đau nóng rạo, thì nóng ra mồ, hay trong thịt có bướu như trứng, hay nổi nhiều mụn đỏ có mủ vì các vi-trùng GONOCOQUE nó ẩn vào trong xương, trong máu, hễ trở giới thì như vậy, bệnh nầy rất nguy hiểm và chuyển nhiễm, nếu để sau lâu thì người ấy mang bệnh đau GIA-CON (chứng) khi ho hoặc hoặc, bằng huyết v. v. thì sinh đã rất hèn, nếu để con thì hay bằng mắt, còn TIM-LA nhập CỐT người thời như trong máu trong xương có vi-trùng SPIROCHETE DE SCHAUDINN cho nên bổ giới hay nổi, đau đầu, đau mình, đau nhức đầu xương, chân tay mỏi mệt, nếu nói mọc nầy nó chuyển-nhiễm yếu là ngày hiểm, vì thế cho nên ta nhiều người đã rất, đã ra bởi ra bọn, đã con nhiều phải mất, trước cái bệnh, là quỷ ngầm, vì cái mọc nầy nó chuyển-nhiễm cùng ta tác tinh thời, nếu mắc bệnh không phân được là thuốc thần hiệu nầy thì các mọc ấy nó chuyển nhiễm cùng mấy mươi đời, như cha cùng đến chúa Thánh v. v. vì thế nhiều người thể không có bệnh lại mang nhiều thì trong có vi-trùng TIM-LA, nên như bệnh HỒ LOÈN (Chancre-mou) bệnh nầy nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, còn vi-trùng nầy nó cũng ẩn vào trong xương, trong máu, nó cũng ngày hiểm như TIM-LA, bệnh nầy cũng có nhiều người thiệt hại đến thân thể, vậy các ngài mắc phải các bệnh nầy đã nặng, hay bệnh nhập CỐT mấy mươi năm, hay thét mắc phải, thì lập tức dùng ngay thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-ÍCH, số nhà 57 phố Hàng-Bồ Ban-sinh (Tonkin) thế nào cũng phải mau khỏi, và rất hết sức. Người có bệnh nặng thuốc vẫn đã hai tám mươi thường, khỏi hay gần không biết, thực thế vậy, nếu lâu là có thể nặng cũng được không hại gì cả, thuốc LÁO, TIM-LA 1$00, thuốc CHANCRE-MOU số nặng và bài 1$00, GAI-LỰ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue de Gia-Long à PHAN-THIẾT, PHUHÀ 57 Rue des Médicaments (Phố Hàng-Bồ) à HANOI Đại-lý VĨN-CHIỀU chợ Vinh cuối Hiệu commerçant của Tây à QUẢNG-NGÃI, Lưu-Thanh-Tạp Hàng-phố Công-Sở à Longxuyên, đã có được phòng, chế-biến Lê-Quý-Thanh, route Thuan à Bến-Nhà à Tuyên-nhơn nếu người muốn mua thì gởi cho mười 10 cái-Tonkin nên bảo hiệu gởi nhận hóa giao ngân hàng à bưu người nơi ở gần đa tâm đại-lý xin viết thơ về bản-hiệu.

Cảm, cảm, sốt chỉ

THẬP-LINH-ĐƠN

của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG là hay

Cao già

Thời buổi văn minh nói thật không mấy người tin.

Ai muốn biết Cao-hồ-cốt thật hay là giả, thì lấy một miếng nhỏ bằng hột ngô, cầm vào đầu tiêm, hơ lên ngọn đèn, hễ thấy càng hơ, càng phồng lo, mà hơ lâu cũng không cháy và hơi gây nồng nàn bay ra khắp nhà, ấy là cao thật. Còn cao ban long hay là cao giả khi hơ lên đèn thì chám đen ngay, hơ lâu thì cháy và khét, chớ mua tol tiền.

Cao nhà nấu thật tốt, giá bán mỗi lạng 4$00.

Tối nồng sáng thấy cường dương và trong mình sáng khỏi khác thường. Ai muốn thử cho biết thật hay giả, xin cứ gởi thơ, tôi sẽ gởi tặng một miếng nhỏ, nếu biết là cao thật sẽ mua.

Thông phán TRẦN-ĐỨC-CẢNH
57 — *Đê Hermand* — 57
TONKIN NAM-ĐỊNH

Tập Kiều

Đã sinh ra kiếp ở đời ;
Ai không Phòng - Tích là người
[vô duyên !

Kim-Trọng bị Phòng-Tích

Vừa khi ăn nống chưa tiêu,
Xem trong ấn yếm có chiều lẻ lơi.
Chàng Kim vừa thấy đầy hơi,
Thuốc Chim mua uống bệnh thời đỡ ngay.
Rằng : hay thời thực là hay,
Uống vào không đắng không cay khác [liền.

Thúc-Sinh bị Phòng-Tích

Thúc-Sinh quen thói bốc rời,
Chưa tan cuộc rượu vội bày trò chơi.
Trăm nghìn đỡ một trận cười,
Đổi nay cái bệnh đầy hơi vào mình.
Thuốc Chim vừa uống khỏi liền,
Bốn bào một gói rẻ tiền mà hay.
May sao may khéo là may,
Phòng-Tích Thần-dược từ nay xin đừng.

VỤ ĐÌNH-TÂN
Chủ thuốc « Con Chim »
178 bis Lach-tray, HAIPHONG

Trẻ con biếng ăn nên mua thuốc

PHÌ-NHI CAM-TÍCH

của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG

Một lọ . . . . . 0$20

Sách thuốc Việt-Nam

làm toàn bằng chữ Quốc ngữ, có chua thêm chữ Hán

Nhà nghiên cứu khoa thuốc Việt-Nam xuất bản

Sách nầy do mấy nhà lương-y tinh thông nghề thuốc của ta, lưu tâm nghiên cứu bậc tự truyền khoa thuốc cổ, mấy đời, tây ; đem sự suy xét, tịch duyệt và kinh nghiệm, từng trải lâu năm làm thành sách nầy : nói rõ các tạng, phủ, kinh, lạc, căn nguyên các bệnh, cách xem bệnh, phép xem mạch, trị bệnh bằng thuốc ta, rất là rõ ràng, giản tiện ; không những các nhà muốn nghiên cứu nghề thuốc phải cần xem tới, mà hết thảy các nhà, nhà nào cũng nên có một bộ, để biết cách phòng bệnh, giữ mình, thực là một pho sách rất hay trong xã hội ta về đường thực dụng.

Cả bộ 10 quyển, giá 3$00
Cả 10 quyển đóng gọn làm một pho, bìa giấy, giá : 3$50
Ở xa mua gởi mandat trước thêm cước phí 0$40
Nếu lĩnh hóa giao ngân sẽ thêm cước phí 0$55
Thơ và mandat gởi cho

M. NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG
N° 123, Phố Khách —:— NAMDINH

DÍA BÉKA

PHÙNG-HÁ

ETIQUETTE NOIRE

Mme RICHARD
Rue Citadelle —:— Huế

Kết quả tốt đẹp của

NHÂN-TẠO-HUYẾT

SINH-HUY
44 Rue Maréchal Foch —:— VINH

là những bào thư mình-tạ có giá-trị sẽ tiêu lượt đăng tiếp.

Mỗi chai 1$80 — Nửa tá 7$80

Mấy lời giới-thiệu

Tôi đã có dịp dùng thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT hiệu «Nam Sơn» bán tại nhà đại lý Sinh Huy, đường Maréchal Foch, VINH, thấy có hiệu nghiệm lắm, vậy xin có lời giới thiệu để bà con ai có bệnh thiếu huyết, hư hao thì nên mua mà dùng

VÕ - XUÂN - LÂM
Secrétaire Télégraphiste à VINH

MAGASIN DE SOIERIES

TAN - LỢI

128-130, Boulevard Tổng-đốc-Phương — Cholon

Bổn hiệu bán lẻ và bán lỉ đủ các thứ hàng Tơ, hàng Thượng-hải, như là : lảnh, xuyến, trừu, cẩm nhung, cẩm-châu v. v. Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sơ phai trễ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt bổn v. v., khăn đội đầu rất vô cùng nhiều kiểu, nhiều mầu thiệt đẹp, đủ các thứ nếu nhuộm của Tây hiệu «Teinture idéale» danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Lảnh bán sách mới xuất bản nhan hiệu « Pagode Chinoise et Annamite de Cholon » (Đồ-ngọa Hán Việt tự miếu) viết toàn Pháp-văn của M. Lê-văn-Lưu, hàn-lâm học sĩ, thưởng thọ ngũ đẳng Bảo-đẩu bội tinh, sưu, có 28 cái ảnh chụp (photogravure).

Sách nên đọc, giá 1$00, gởi theo cách lảnh hóa giao ngân 1$25.

Mấy nhà bán sách tây và ta tại Saigon có bán.

Bánh hộp biscuits « Kim-Thời » của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélangés choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng - vạn - Thành Nội - hóa 129 Boulevard Haiphong, giá mỗi hộp là 0$60.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm vững các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ. Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN-LỢI
128-130, Bd Tổng-đốc-Phương — CHOLON

Ai đa tư lự, tim óc hư nhược, tinh thần yếu đuối ? khí huyết xấu, và kém sinh dục ?

Nên chú ý !

1·) THUỐC THANH TÂM

Bổ-não-hoàn

Chuyên môn hưng vượng tinh thần, cung cấp não lực, bồi bổ tâm huyết, thông trị những người chăm chỉ học tập, tư lự quá độ, hoặc hằng ngày làm việc bằng trí não nhiều, bao tổn tinh thần, tao thương tâm huyết, sinh ra rối loạn gân óc, tâm thần bất định, ít nhớ hay quên, hay đánh trống ngực, nằm hay giật mình, ngủ không yên giấc, mơ, mảng, mê, sảng, chóng mặt, nhức đầu, nếu để lâu ngày sẽ sinh chứng suyễn-đầu-thống (đau óc) nữa, tứ chi bải hoải, ăn uống kém ngon v.v. Dùng thuốc nầy lập tức tinh mạnh

2·) THUỐC ĐIỀU-KINH

Bổ - huyết - hoàn

Chuyên môn điều hòa kinh-nguyệt, bồi âm bổ huyết, và tốt đường sinh dục. Thống trị đủ bà các chứng kinh-nguyệt xấu kém bất điều, thấy kinh tháng sớm, tháng muộn, tháng có, tháng không, tháng nhiều, tháng ít, hoặc một tháng thấy kinh vài lần, kinh kỳ trước sau đều bụng, kinh ra hoặc tím, hoặc đen, hoặc loãng, trắng, hoặc huyết hôi, huyết cục, lậu huyết, bạng huyết, tích huyết, đoạng huyết, dọc con hư lạnh, có khi sinh chứng khí hư (bạch-đới) nữa, làm cho ngăn trở sinh dục, lâu năm không thấy, cần hậu gầy mòn, mặt vàng đa sầu, kém mọi sức khoẻ v. v. Dùng thuốc nầy đều được khỏi cả.

2 thứ thuốc này cùng giá mỗi lọ 1$00, nửa tá 5$00

Bán tại

Á-CHÂU DƯỢC-PHÒNG
N° 127 Hàng Bông —:— Hanoi

Các ngài ở xa viết thơ về kể rõ bệnh, xin gởi thuốc theo cách lĩnh-hóa giao-ngân rất tiện

Imprimerie « TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur-Gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG